

Do posljednje olupine...

(To the last wreck...)

Romeo Ibrišević

Časopis „Auto blic“

Ključne riječi: otpad, auto-olupine, akcija, čišćenje

Pod pojmom otpad podrazumijeva se sve ono što se u određenoj aktivnosti pojavljuje kao bezvrijedni nusprodukt. Otpad je klasificiran u posebnom Katalogu otpada koji se temelji na Zakonu o otpadu. Prema tom istom Zakonu, otpadom se smatraju predmeti i stvari koje je fizička ili pravna osoba odbacila, namjerava ih ili mora odbaciti. Moderno zakonodavstvo pitanja zbrinjavanja i gospodarenja otpadom regulira na istim zakonitostima koje vrijede i za slobodan protok robe i usluga. To istodobno znači da se s otpadom mora postupati uz obaveznu brigu o okolišu.

Organizirano skupljanje i zbrinjavanje otpada prvi je i važan korak u toj brizi za okoliš. Mnoge već upotrijebljene sirovine nakon prikupljanja i obrade ponovno se koriste, odnosno recikliraju (oporabljuju), te ulaze u novi ciklus proizvodnje, pa taj posao može biti i visoko-profitabilan.

Prvog siječnja 2004. osnovan je Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, sukladno članku 60. stavak 5 Zakona o zaštiti okoliša, članku 11. Zakona o energiji i odredbama zakona o otpadu. Dosad je ostvario važna postignuća u sakupljanju i gospodarenju posebnim kategorijama otpada, osobito ambalažnog otpada, otpadnih automobilskih guma, vozila, akumulatora i baterija te otpadnog motornog i jestivog ulja. Nažalost, odbačenih i ostavljenih vozila u prirodi još je uvijek mnogo, jer po važećem propisima, to su „nepropisno parkirana vozila“, za što se vlasnik može kazniti kaznom od 100 kn. Naime, nakon odjave vozila, vlasnik je dužan vratiti samo registarske tablice. Gdje će vozilo potom završiti, državu za sada ne brine. U nekim je zemljama vlasnik dužan platiti ekološko zbrinjavanje svog isluženog vozila. Kod nas to još nije regulirano do kraja. Za sada je država dala 30-ak koncesija za sakupljanje i reciklažu isluženih automobila poduzećima koja to rade na ekološki prihvatljiv način, a svima ostalima „rad na divlje“ trebao bi biti zabranjen.

Snimajući godinama prirodu i vidjevši tamo veliki broj odbačenih auto olupina, a znajući da odbačeni automobil predstavlja ekološku prijetnju (samo litra motornog ulja može onečistiti 1 milijun litara vode), odlučio sam nešto poduzeti. U suradnji s tvrtkom za reciklažu metalnog otpada C.I.O.S, redakcijom „Auto blica“ gdje sam godinama radio, 2004.godine pokrenuo sam akciju „Očistimo Hrvatsku od auto olupina“. Prošle se godine akciji pridružio i Renault Nissan Hrvatska donirajući akciji službeno vozilo Renault Scenic Eco 2.

Do danas je, u protekle 4 godine, koliko traje akcija, iz parkova prirode, nacionalnih parkova, zaštićenih područja i teško dostupnih mjesta uklonjeno više od 11.000 napuštenih limenih ljubimaca. Koliko je Hrvatska „kontaminirana“ auto otpadom govore brojke: Park prirode Velebit 2500, prilazni putovi nacionalnom parku Krka 1200, Telašćica na Dugom Otoku 200, Vis 300, ...

Akcija je uspješno provedena i na više lokacija u Zagrebačkoj županiji, pa evo i nekoliko slika na koje je ekipa akcije naišla u „našim dvorištima“:

Samoborsko Gorje i Park prirode Žumberak oduvijek su bili popularna izletišta naših ljubitelja prirode, među kojima su posebno mjesto imali oni motorizirani. Povijest tako pamti da su prvi organizirani izlet članovi HAK-a imali na tom području davne 1906.g. u mjestu Stojdraga na cesti prema Svetoj Geri. Na hrvatske pionire automobilizma tamo i danas podsjeća lijepo uređeno prvo odmorište HAK-a. Tim je važnija bila dojava tamošnjeg župnika Mile Vranešića koji nas je upozorio da se u neposrednoj blizini župnog dvora i spomenutog odmorišta nalazi još jedno, sasvim jasno svjedočanstvo bezobzirnosti i nekulture pojedinaca.

Kao i mnogo puta do tada, ekipa Auto blica, C.I.O.S.-a i Renaulta krenula je u akciju, potpomognuta ovoga puta posebnim vozilom Samoborskog Agrogroma, bez kojeg bi izvlačenje olupina s teško dostupnog terena bilo gotovo nemoguće.

U Rudama kraj Samobora, a kako bi se pokazao turistima, započeto je obnavljanje starog rudnika koji je obilježio povijest tog slikovitog sela. Nažalost, na samom ulazu u rudnik ružna slika: mnoštvo odbačenih limenih kostura. Kako bi ekipa koja obnavlja rudnik mogla uopće prići samom ulazu, bila je nužna pomoć sudionika akcije, koji su posao ponovno odradili uspješno i brzo.

Noršić Selo, udaljeno samo nekoliko kilometara od Samobora, utonulo je u posve idiličan krajolik Samoborskog gorja. Nažalost, i u ovom slučaju idilu narušavaju automobilske olupine. Uz jednu razliku – ne skrivaju se po zabačenim šumarcima, već su izloženi pogledima. Jedan je, vjerovali ili ne, počivalište našao u dvorištu područne osnovne škole. Na sramotu vlasnika odbačenog vozila 15-ero školaraca svakog je dana prolazilo kraj starog Fiata 126, doživljavajući ga kao nešto što tu jednostavno oduvijek postoji. Ipak, zahvaljujući inicijativi njihove učiteljice Željke Skendović, malobrojni su učenici ove škole pokrenuli novu malu akciju u svom selu.

Nekoliko je mališana iz nižih razreda ove škole nacrtalo spomenutu olupinu i svoje radove poslalo u C.I.O.S., partneru akcije „Očistimo Hrvatsku od auto olupina“. Nekoliko dana potom, C.I.O.S. je odbačenu „peglicu“ u tren maknuo iz školskog dvorišta. Taj je događaj privukao nemali broj znatiželjnika, koji su malo-pomalo priznali da i oni imaju islužene limene ljubimce kojih bi se željeli riješiti. Tako su, uz odgovarajuću naknadu, i njihova bivša vozila odvezena na ekološko zbrinjavanje. Osim toga, C.I.O.S. je malene školarce odlučio nagraditi za trud i pokazivanje ekološke svijesti te im darovao računalo, a oni su uz pomoć školskog domara prikupili još i brojne okvire starih bicikala te razni otpad koji je godinama trunuo u školskom dvorištu.

Dosad je akcija „Očistimo Hrvatsku od auto olupina“ dobila brojna priznanja, ali nikada nije popraćena s takvim oduševljenjem mještana kao nedavno u Svetoj Nedjelji pokraj Samobora. Na neobično sabiralište otpada upozorila nas je voditeljica turističkog ureda Sveta nedjelja Renata Čaržavec, čija je priča zvučala pomalo nevjerojatno. Naime, teško je bilo povjerovati da je samo jedan čovjek cijeloga života u svoje dvorište dovezio odbačene automobile i jednostavno ih tu gomilao, iako mu oni nisu ničemu služili... Sada je na naš poticaj njegov sin odlučio urediti dvorište i akcija je krenula. Toga je dana, s 2000 kvadratnih metara uklonjeno pedesetak olupina, limenih bačava, starih guma, kamiona i kombija ... Automobili su bili razbacani, obrasli travom i grmljem, i to uz put koji vodi prema jezeru Orešje, budućoj rekreacijskoj zoni. Olupine i ostali glomazni otpad odvezli su kamioni C.I.O.S.-a, a osim zakonom propisane naknade (40 lipa po kg otpada), sin će dobiti i posebnu nagradu!

O uspjehu akcije svjedoči i posebna nagrada za pomaganje ekoloških projekata koju je Renault Nissan Hrvatska dobio u konkurenciji 26 zemalja svijeta, a u Parizu je preuzela njihova PR menadžerica Karolina Perišić.

Dosad je akcija „Očistimo Hrvatsku od auto olupina“ dobila brojna priznanja, ali nikada nije popraćena s takvim oduševljenjem mještana kao nedavno u Svetoj Nedjelji pokraj Samobora. Na neobično sabiralište otpada upozorila nas je voditeljica turističkog ureda Sveta nedjelja Renata Čaržavec, čija je priča zvučala pomalo nevjerovatno. Naime, teško je bilo povjerovati da je samo jedan čovjek cijeloga života u svoje dvorište dovezio odbačene automobile i jednostavno ih tu gomilao, iako mu oni nisu ničemu služili... Sada je na naš poticaj njegov sin odlučio urediti dvorište i akcija je krenula. Toga je dana, s 2000 kvadratnih metara uklonjeno pedesetak olupina, limenih bačava, starih guma, kamiona i kombija ... Automobili su bili razbacani, obrasli travom i grmljem, i to uz put koji vodi prema jezeru Orešje, budućoj rekreacijskoj zoni. Olupine i ostali glomazni otpad odvezli su kamioni C.I.O.S.- a, a osim zakonom propisane naknade (40 lipa po kg otpada), sin će dobiti i posebnu nagradu!

O uspjehu akcije svjedoči i posebna nagrada za pomaganje ekoloških projekata koju je Renault Nissan Hrvatska dobio u konkurenciji 26 zemalja svijeta, a u Parizu je preuzela njihova PR menadžerica Karolina Perišić.

I na kraju, svi se nadamo danu kada će zaživjeti pozitivni zakonski propisi po kojima će odbačeni limeni ljubimci u šumarcima, potocima ili moru biti prošlost, pa naša akcija više neće biti potrebna.

Osoba za kontakt:
Romeo Ibrišević, urednik fotografije časopisa „Auto blic“

10 430 Samobor, Čudomerščak 3
Tel. 098/208-277
e-mail: romeo.ibrisevic@zg.t-com.hr